ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 20 (270) ◆ Четвер, 6 лютого 1992 року ◆ Ціна 15 коп. (Передплатникам 5 коп.)

У ЗВ'ЯЗКУ з убивством працівниками ДАІ Молдови на КПП міста Дубоссари громадянина України **Цуркана Федора Володимировича**, депутата райради, голови колгоспу «Прогрес» Ананьївського району Одеської області Міністерство закордонних справ України 4 лютого заявило рішучий протест Міністерству закордонних справ Республіки Молдова.

МЗС України рішуче наполягає на ретельному розслідуванні дій службових осіб, які призвели до загибелі громадянина України, і висловлює сподівання на негайне одержання у зв'язку з цим повної інформації, в тому числі і про вжиті заходи щодо винних у вбивстві.

ЦЕНТРАЛЬНА виборча комісія автономної республіки зареєструвала ініціативну групу загальнокримського референдуму. До неї увійшли 156 жителів усіх міст і районів, які дістали на зборах громадян АРСР повноваження провести збирання підписів під вимогою про проведення референдуму, який має дати відповідь на запитання: «Ви за незалежну Республіку Крим у союзі з іншими державами?».

РОМАН Попадюк, заступник прес-секретаря Білого дому, вважається основним кандидатом на посаду посла Сполучених Штатів Америки в Україні. Проте, як повідомляє радіо «Свобода», остаточне рішення з цього приводу президент Буш оголосить через один-два тижні.

6

НЕ ГРАТИ «СОЮЗНУ КОРОЛЕВУ»

Двір грає королеву. Росія буде королевою, поки всі навколо відчуватимуть себе на задвірках — у політиці й економіці. Стереотипи «королева-двір» складалися віками.

2

На сесії Верховної Ради України

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

РОЗШИРЮВАТИ МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ

Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко зустрівся 4 лютого в Бонні з парламентським статс-секретарем при міністрі внутрішніх справ Хорстом Ваффеншмідтом, який відповідає в уряді за проблеми переселенців. У ході проведеної розмови обговорювались проблеми переселення громадян німецької національності, насильно депортованих з території республіки у роки другої світової війни. Президент України вже підписав Указ про створення спеціального фонду для подання допомоги особам, які повертаються в місця колишнього проживання. На зазначені цілі український уряд виділив 5 мільйонів карбованців. Тепер із залученням місцевих властей опрацьовуються конкретні питання розміщення переселенців.

ДОПОМОГТИ РОСІЇ

стати членом світового співтовариства і зблизити два демократичних суспільства — так визначив в інтерв'ю агенції Ассошіейтед Пресс своє головне завдання новий посол Російської Федерації у Вашингтоні Володимир Лукін.

СИЛА ЗА ЗБРОЄЮ!

Частини правлячої Військової ради Грузії перейшли кордон Абхазії. Це сталося після того, як місцевій владі не вдалося переконати страйковий комітет автономної республіки зняти облогу чорноморського порту Галі. Як повідомляє агенція Інтерфакс, війська увійшли в Гальський район без опору. Ситуація в самому порту залишається нез'ясованою.

Позачергова сесія Верховної Ради Абхазії оцінила вступ грузинських військ як втручання у внутрішні справи суверенної держави.

Тим часом в Галі та інших абхазьких містах тривають демонстрації та страйки на підтримку екс-президента Гамсахурдіа. Вони призвели до того, що основні шляхи сполучення на решті території Грузії залишилися блокованими.

НА ДУМКУ ГОРБАЧОВА,

земельна реформа в Росії проводиться надто повільно. Про це він заявив у розмові з іспанськими журналістами. Колишній радянський президент вважає, що становище в країнах СНД ще гірше за те, яке він прогнозував після розпаду Союзу. А лібералізація цін призвела до катастрофічних наслідків.

ТЕПЛОХІД ПЕРЕВЕРНУВСЯ

Його помітили з ліхтеровоза «Павел Антокольский» Українського Дунайського пароплавства: судно лежало у відкритому морі догори кілем. Капітан дав команду на зближення. Незабаром на борт підняли плоти з 15 чоловіками. Виявилось, аварії зазнав теплохід «Таврія-7» Укррічфлоту, що йшов з турецького порту Ереглі в Усть-Дунайськ з 1000-тонним вантажем труб. Нещастя сталося за сотню миль на схід від Варни. До пошуку потерпілих підключилися моряки теплохода «Кременчук», вони підняли на борт ще одного чоловіка. Капітана й старшого механіка «Таврії» знайти не вдалось, а старпом помер від переохолодження. Врятованих «Павел Антокольский» доставив до Варни. Ті з них, хто почувається добре, повернулися до Одеси.

ЙОГО ПРЕВОСХОДИТЕЛЬСТВУ ПАНУ ТУРГУТУ ОЗАЛУ, ПРЕЗИДЕНТОВІ ТУРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Повідомлення про стихійне лихо в східних районах Туреччини, яке спричинило людські жертви і значні руйнування, з болем сприйнято в Україні.

Від народу України і себе особисто висловлюю глибокі співчуття турецькому народові в тій біді, що його спіткала.

Леонід КРАВЧУК

У КРИМ прибула делегація Президії Верховної Ради України на чолі із заступником Голови парламенту Володимиром Гриньовим. Члени делегації побували в трудових колективах столиці автономної республіки, зустрілися з робітниками.

У другій половині дня відбулася зустріч делегації з народними депутатами Кримської АРСР, під час якої йшлося про політичні, економічні і соціальні проблеми республіки. Володимир Гриньов зокрема підкреслив, що відносини між Росією та Україною не мають ціни. І Чорноморський флот не може бути розмінною монетою цих відносин. Необхідно виробити юридично й політично прийнятливе рішення щодо проблеми 1954 року.

Обговорювалися також питання незалежності Кримської республіки, створення вільної економічної зони, реалізації програми повернення на батьківщину депортованих народів.

МОЖЛИВОСТІ працювати, а значить самим допомагати собі, вимагають ветерани війни, праці і Збройних Сил. Така вимога міститься у зверненні до Президента України. Вона прийнята на проведених у Вінниці делегатських зборах.

Пенсіонери готові взяти найактивнішу участь у кооперативному русі, створенні малих виробничих артілей, цехів.

АВТОТРАНСПОРТНИКИ ряду областей південного сходу України готові почати страйк з 17 березня. Про це було заявлено на конференції автомобілістів, яка відбулася в Дзержинську. Участь у ній взяли представники більш як ста підприємств пасажирського і вантажного автотранспорту Донецької, Луганської, Харківської, а також Полтавської областей.

8

Національна безпека: НОВІ КАДРИ НІЧИМ НЕ ЗАПЛЯМОВАНІ

«...Я НЕ ВІДЧУВ І НОТКИ НЕПОВАГИ»

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ЛЕОНІДА КРАВЧУКА

Минулого вівторка о 22 годині 25 хвилин літак Президента України Леоніда Кравчука приземлився у Бориспільському аеропорту. Тут же, біля трапа авіалайнера, Леонід Макарович відповів на запитання журналістів.

— Українське телебачення. Леоніде Макаровичу, обмаллю інформації про ваш візит до Федеративної Республіки Німеччини скористався «Маяк». Він дав сумнівної якості коментар, в якому наголошував, що Бонн не дуже радий зустрічам з керівниками суверенних держав. Наскільки це відповідає дійсності?

— Вважаю, що це чергова інсинуація, яких сьогодні немало не тільки щодо України, а й навколо інших суверенних держав співдружності, які на основі суверенітету ведуть незалежну політику з іншими країнами. Що ж до візиту до Німеччини, то я спиратимусь не на свою, а на професійну оцінку Президента, Федерального канцлера Федеративної Республіки Німеччина, офіційних ділових кіл. Усі зійшлися на тому, що ФРН має намір встановити з Україною найтісніші зв'язки — економічні, дипломатичні, політичні, культурні, ділові.

Нас сприймали як незалежну державу з усіма дипломатичними формальностями. Але головне в іншому — в тій щирості і відвертості, які виявили ділові кола Німеччини у питаннях співробітництва з Україною. Дні перебування були дуже насиченими. І ніде, підкреслюю, ніде і жодного разу під час численних зустрічей я не відчув і найменшої нотки неповаги до нашої держави. Навпаки, всі підкреслювали, що Україна — це держава, яка першою має бути в Європейському співтоваристві, у фінансових, економічних та інших структурах Європи. Тому «Маяк» видавав бажане для нього за реальне, або простіше, випустив черговий залп побрехеньок.

— Російська програма «Вести». Які найближчі перспективи україно-російських відносин?

— Вважаю, що, як би не прагнули деякі сили в Росії посварити два великі народи, їм це не вдасться. Навіть парламент Росії, який поставив сумнівного плану питання про перегляд акта 1954 року щодо Криму, не змінить загальної ситуації. Тому що для такої постановки проблеми немає правових підстав. Більше того, у 1990 році в Києві ми з Борисом Єльциним підписали політичний договір, у шостій статті якого зазначається, що Росія не має територіальних претензій до України і навпаки, і друге. Того ж року в Криму проведено референдум. У бюлетені було внесено питання, чи бажають громадяни відновлення Кримської автономії в складі України. 93 відсотки населення сказало «Так». Отже, на основі сьогоднішніх правових документів і референдуму Крим є часткою України. І мене радує позиція Президента Росії, який, двічі виступаючи, підтвердив відсутність взаємних територіальних претензій.

Питанню Криму я надаю такої великої уваги передусім тому, що його дальше мусування поставить під сумнів Хельсінкські угоди, всі домовленості та договори післявоєнного періоду. Під знаком питання можуть опинитися мир і спокій у нашому регіоні.

У той же час я переконаний, що ніколи росіянин не підніме руку на українця або українець на росіянина. Бо це негідно звання цивілізованої людини. І коли мене запитують про проблеми росіян в Україні, я просто не знаю, що відповісти. Можливо, комусь дуже хотілося б, щоб вони були, але ми з перших своїх кроків до незалежності чітко заявили, що не ділимо людей на своїх і чужих за національними чи іншими ознаками. Всі ми — народ України. І якби Верховна Рада Росії керувалася принципами гуманізму, загальнолюдських цінностей, то таких питань, які вона ставить щодо Криму, не виникало б. Тому я покладаю надії на мудрість російських демократів, духовних спадкоємців тих, хто в далекі часи викупив нашого Шевченка з кріпацтва. Саме вони не допустять, щоб ми посварилися в сьогоднішній складній ситуації.

— «Правда України». Леоніде Макаровичу, іноді можна почути сумнів щодо доцільності закордонних поїздок...

— Було б наївно вимагати, щоб одразу після чергового візиту полиці магазинів ломилися від різного добра. Але водночас я розумію і людей, які втомилися чекати. Проте ми маємо усвідомлювати — дорога до радикальних економічних змін торується не день і не два. І для того, щоб нас визнали як партнерів, щоб у цивілізованих, високорозвинутих країн з'явилося бажання співпрацювати з нами, потрібен час.

Щодо результативності цієї поїздки, то ми домовилися, що найближчим часом Україну відвідають представники Федерального канцлера, ділові люди. З останніми, до речі, велися конструктивні переговори щодо конкретних програм. У майбутньому нас чекає розробка широкої програми співробітництва між ФРН та Україною. А мій візит до Німеччини є її складовою частиною.

— «Голос України». Леоніде Макаровичу, ми знаємо, що південь України — це не тільки Крим, як вважає російське телебачення. Але це, так би мовити, їхні проблеми щодо знання географії. Українців же цікавить інше — якщо німці, яким Росія запропонувала селитися на військовому полігоні, скористаються гостинністю українського народу і почнуть переселятися до нас, виникнуть певні економічні проблеми. Чи обговорювалося дане питання з урядовими колами Федеративної Республіки Німеччини?

— Звичайно. До Києва прибуде уповноважений Федерального канцлера, оскільки це проблема обопільна. Німецька сторона зацікавлена в її вирішенні. Ми ж не просто робимо жест доброї волі — це невід'ємне право депортованих націй повернутися на землі своїх предків. Україна намагається його забезпечити.

При цьому ми не робимо нікому ніякої ласки, а виконуємо нормальні міжнародні угоди. І я хотів би, щоб усі чітко усвідомили — не раптово ми почали ставитися прихильно до когось, а послідовно й чітко проводимо в життя норми міжнародного права.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Парламентська хроніка

ПЛАНИ — ПАРТІЇ. ГРОШІ — НАРОДУ!

Денне засідання 4 лютого

Після першої перерви депутати рушили в атаку на... цивільну оборону України. Всупереч старанням доповідача начальника штабу цивільної оборони генерал-лейтенанта Миколи Бондарчука та співдоповідача заступника голови Комісії з питань оборони і державної безпеки Валентина Леміша ця атака не захлинулась: проект Закону про цивільну оборону України в першому читанні не пройшов. Більшість депутатів не змогли лояльно поставитися до запевнень творців законопроекту врахувати пропозиції і зауваження — надто свіжі в нашій пам'яті «подвиги» «оборонців» у дні чорнобильської катастрофи. Закомплексована на зовнішньому ворогові, ця структура ганебно спасувала і перед внутрішнім. Здається, з сумних уроків висновків так і не зроблено: в новому законопроекті знову наголошено на загрозі ззовні. Тому свій висновок змушені зробити депутати: без перегляду концепції цивільної оборони і спрямування її зусиль на захист населення від наслідків надзвичайних ситуацій у мирний час цей Закон прийнято не буде.

До обідньої перерви парламент встиг зробити дві добрі справи — благословили створення фонду «Державна незалежність України» (хто відстоював самостійність словами і ділами, тепер може на доказ патріотизму витягти гаманця) та схвалити, (правда, лише в першому читанні) зміни й доповнення до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів про республіканський та місцеві референдуми.

Пристрасті розпалились, як і слід було того чекати, під час обговорення проекту Закону України та проекту Постанови Верховної Ради про обернення майна компартії України та КПРС на державну власність. Власне, ця тема на сесії не нова: проект виноситься на повторне голосування, оскільки в Законі, прийнятому наприкінці минулого року, четверта стаття мала не нормативний, а рекомендаційний характер, і її було запропоновано перенести в постанову. Здається, дрібниця — затвердити незначні зміни в уже схвалених документах. Аж ні — улюблена тема знову викликала загальний ажіотаж.

На амбразуру мікрофонів кинулися палкі прихильники комуністичної ідеї. З більшовицьким запалом вони звинуватили Президію Верховної Ради, яка прийняла рішення про припинення діяльності КПУ, в експропріаторських амбіціях. Мовляв, це не законна передача майна державі, а грабунок кожного з трьох мільйонів членів колишньої Компартії України або колективного члена — нової партії, яка оголосить себе наступницею КПУ. Вчорашні комуністи навіть закликали в адвокати... Бога — дорікали гріхами, які впадуть на душу кожного, хто проголосує за націоналізацію партійного майна.

Депутат В. Яцуба пішов ще далі. «Як комуніст, який не відмовляється від неіснуючої партії», він поставив питання про... відшкодування моральних збитків, що їх зазнають колишні працівники партійних комітетів. Змальовуючи тяжке становище цих «соціально незахищених» «безробітних», які не можуть одержати нині якусь спеціальність, бо звикли «чесно трудитися в партійних апаратах», шановний депутат дорікнув пресі: не бачить, мовляв, справжніх проблем, не захищає людей, які постраждали за наше «світле майбутнє».

Пресу виручив депутат Коробко, який досить переконливо спростував заяви свого колеги по парламенту. Бідні партапаратники тепер керують підприємствами, установами, науково-дослідними інститутами, зручно вмощуються в райвиконкомівських кріслах і очолюють Ради. Мабуть, їхнє становище і нині трохи краще, ніж у сотень тисяч репресованих та незаконно звільнених з роботи в часи панування більшовицької ідеології.

Ось приклад «мученицького» посткомуністичного життя колишніх керівників партійної організації Волині. Один із секретарів очолює агропром, інший вчиться на менеджера. Екс-другий міськкому партії також має модну посаду — брокера. Ще троє волинських високопоставлених комуністів «страждають» у Київській сільгоспакадемії. Як любив повторювати Тев'є-молочар: «Нам би стільки мати...».

Напруженість навколо партійної теми зростала з невпинною швидкістю. Доповідач — голова тимчасової комісії з питань націоналізації майна компартії та комсомолу Дмитро Чобіт був змушений час від часу нагадувати, що ця комісія не розглядає дії ні окремих осіб, ні всієї партії, тим більше не перебирає на себе суддівські функції. Сфера її інтересів — тільки майно. Вже чітко доведено, що Компартія жила не на кошти, які надходили від внесків, а саме на державні гроші, на гроші народу, що так довго потерпав від сумнівної єдності з авангардом.

Як розпорядитися поверненим майном — також важливе питання, але вирішувати його поспіхом у сесійному залі принаймні смішно. У нас стільки дірок, що навіть партійні мільйони, якщо смикати їх в усі кінці, розтануть безслідно. Тому всі пропозиції депутатів з цього приводу нагадували риторичні запитання: і сказано переконливо, і фрази дзвінкі, а що відповісти?

Головний «експропріатор» Дмитро Чобіт на відповіді й не претендував. Йому вдалося нарешті переконати зал, що тут Верховна Рада, а не Верховний Суд, що сьогодні ніхто не забере гроші, призначені на видавничі справи, і не віддасть їх на користь репресованих чи багатодітних. Згадавши юність і добре погостривши зуби, парламент нарешті поіменним голосуванням залишив у силі раніше прийнятий закон.

Доки точаться суперечки між реаніматорами комунізму і прихильниками демократії, славний помічник партії — ленінський комсомол продовжує розпродувати своє майно. «Наставник» також не дрімає...

Проект Закону «Про кооперацію» «подавався» наприкінці пленарного засідання. Як і цивільну оборону, кооперацію спіткала невдача. Навіть блискучий лоцман — співдоповідач, голова Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством Володимир Пилипчук не зміг провести проект над підводними рифами каверзних контраргументів. На пропозицію Барабаша документ повернуто на доопрацювання і створення єдиного закону про споживчу кооперацію.

Перед закриттям вечірнього засідання парламент прийняв звернення до громадян кількох областей Західної України із проханням не загострювати міжконфесійної боротьби — нині готуються доповнення до Закону про свободу совісті і релігійні громади.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

НА ПАРЛАМЕНТСЬКІЙ АСАМБЛЕЇ РАДИ ЄВРОПИ

4 лютого в рамках візиту української делегації до Ради Європи відбулася коротка зустріч Голови Верховної Ради України Івана Степановича Плюща з Президентом Республіки Польща Лехом Валенсою. Під час розмови вони обмінялися думками щодо перспектив українсько-польських відносин.

Увечері делегація України була запрошена на спеціальне слухання у комітеті по зв'язках з європейськими країнами — не членами Ради Європи з метою започаткування процесу входження України до Парламентської асамблеї Ради Європи. На слуханнях І. С. Плющ виступив з повідомленням про основні напрямки діяльності Верховної Ради України в галузі внутрішньої і зовнішньої політики, відповів на запитання членів комітету.

Від імені Верховної Ради України Іван Степанович офіційно звернувся до головуючого на Парламентській асамблеї Ради Європи пана Джефрі Фінсберга із заявою щодо надання Україні статусу спеціального гостя. Представники Ради Європи з розумінням сприйняли звернення Голови Верховної Ради України і підтримали його прохання про прийняття України до Парламентської асамблеї Ради Європи. До речі, статус спеціального гостя мають ряд країн Східної Європи.

Відповідаючи на запитання членів Асамблеї щодо автоматичного правонаступництва Росії стосовно власності колишнього СРСР за кордоном, І. С. Плющ заявив, що Верховна Рада України не може не висловити свого здивування стосовно тієї легкості, з якою ця власність, всупереч домовленостям у рамках СНД, перейшла до уряду Б. М. Єльцина, і попросив членів Ради Європи звернути увагу на ці обставини.

Є всі підстави сподіватися, як відзначають у кулуарах сесії, що Україна одержить статус спеціального гостя одночасно із Білоруссю, Вірменією, Молдовою і Росією вже на наступній сесії, у травні цього року. А невдовзі після цього стане повноправним членом Ради Європи, до якої зараз входить 26 країн.

Парламентська хроніка

ЛЕГКИЙ ЕКЗАМЕН ПРОКУРОРАМ

Ранкове засідання 5 лютого

Ранкова «розминка» почалася короткими виступами про найпекучіші сьогоднішні проблеми, які, на думку народного депутата Павла Мовчана, дискредитують ідею незалежності нашої державності. Затягується зашморг у сільському господарстві, промисловості. А тепер ось ринкова кістлява рука торкнулася української національної культури. 100 музичних шкіл у Києві завтра можуть закритися, бо мало хто з батьків зможе сплачувати за навчання своєї дитини 1000 карбованців щомісяця. Не важко уявити, що буде, коли така ринкова новація перекинеться й на загальноосвітні школи. Але було б несправедливо перекладати гріхи Кабінету міністрів на Верховну Раду.

А потім відповідно до пункту 10 статті 97 Конституції України Голова колегії Генеральної прокуратури України Віктор Шишкін запропонував затвердити персональний склад колегії Генеральної прокуратури України. Нагадаю, що 4 вересня минулого року Верховна Рада України прийняла постанову, згідно з якою було відправлено у відставку тодішню колегію Прокуратури.

У відповідності з Конституцією України до складу колегії має входити прокурор Кримської АРСР. Але, як пояснив В. Шишкін, це питання ще не погоджено. У стадії вивчення й питання нагляду за законністю у Збройних Силах і на підприємствах оборонної промисловості. А от для восьми кандидатур, запропонованих Генеральним прокурором України В. Шишкіним, затвердження виявилося легким екзаменом.

Після кількох запитань «на засипку» (навіть не до всіх кандидатур) членами колегії Генеральної прокуратури України обрані: Борисенко Віктор Степанович, Гайсинський Юрій Олександрович (його, до речі, затверджено першим заступником Генерального прокурора України), Даниленко Валерій Павлович, Дацюк Владислав Володимирович, Кравченко Василь Іванович, Кротюк Володимир Леонідович, Усатов Дмитро Олександрович, Шевчук Микола Юхимович.

Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ. ШЛЯХИ І ПРОБЛЕМИ

Життя Рад

Останнім часом, особливо після обрання Президента України, активно обговорюються питання реформування органів державної влади. Цим проблемам була присвячена республіканська науково - практична конференція, сесії Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської обласних та деяких інших Рад народних депутатів. Питання ці порушуються в багатьох листах і зверненнях громадян, які надходять до Верховної Ради, її Комісії з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування. Багато висловлюється думок щодо майбутнього Рад, робляться різні прогнози. Під час проведення соціологічних досліджень понад 56 відсотків опитаних заявили, що на місцях потрібно змінити зміст і характер органів державної влади.

Такий великий інтерес до проблеми державного будівництва обумовлений не тільки обранням Президента України і необхідністю мати відповідні структури управління, а передусім, на мою думку, самим життям.

Цього вимагають і розбудова суверенної України на основі Акта про незалежність, і перехід до ринкових відносин, і економічна криза, яка набуває прямо-таки загрозливого характеру. До цього слід додати, що на дезорганізацію управління негативно впливає і продовження «війни» законів, а в ряді випадків «війни» інтересів між Радами народних депутатів різних рівнів і навіть всередині самих Рад: конфлікти між Радами, їх комісіями та виконавчими комітетами. Це призводить до бездіяльності владних структур, їх роздирають чвари, а депутати нерідко тонуть в потоках словоблудця. Подекуди робляться спроби реанімувати засуджений принцип командування правом з боку влади, хоч і здійснюється це під новими гаслами.

Зрозуміло, що без реформування органів державної влади уникнути цих суперечностей, вберегти суспільство від безладдя, хаосу, правового нігілізму просто неможливо. Отже, реорганізація органів влади стала необхідністю і заперечень практично не викликає. Постає питання іншого характеру: коли і як це робити? І тут виникає ціла гама думок: від пропозицій про незначні, суто ритуальні зміни аж до повного демонтажу існуючих владних структур, місцевих Рад.

Що тут можна сказати? Цей процес нам потрібно рухати якнайшвидше, не відкладаючи на завтра. І разом з тим не можна допустити поспішності, такого становища, коли б непродумані рішення призвели до нових помилок і завдали нової шкоди, що було вже не раз. Ліміт на помилки у нас вичерпаний. Тому реорганізація органів державної влади має проводитися на основі законодавчих актів: спочатку повинен бути закон, а за ним уже практика, а не навпаки. Так, принаймні, робиться в правових державах і в тих, які хочуть стати правовими.

З урахуванням надзвичайно складної обстановки, нестабільності, відсутності ряду законодавчих актів, а також, щоб не допустити безвладдя, на певний період реорганізацію органів державної влади доцільно провести поетапно: перший, перехідний період — до введення в дію нової Конституції України і другий — після введення її в дію.

Хочу поділитися деякими думками з питань реорганізації органів місцевої влади, яка найближче до людей і спрямована на задоволення їх потреб. На перехідний період, до введення нової Конституції та прийняття відповідних законодавчих актів з питань державного будівництва в областях, містах, сільських районах можна було б ввести посаду Повноважного представника Президента України, надавши йому статус найвищої посадової особи виконавчої влади, голови місцевої державної адміністрації. Він несе повну особисту відповідальність за справи в області, місті, районі.

На перехідний період представник Президента призначається та звільняється з посади Президентом України, а після введення нової Конституції голова адміністрації має обиратися всенародним прямим таємним голосуванням.

Дуже важливо, щоб при його призначенні враховувалася думка Рад народних депутатів, політичних партій, широкої громадськості. Це дасть можливість уникнути помилок, принаймні зменшити їх при доборі кадрів. З метою посилення виконавчої влади Повноважному представнику Президента слід надати не тільки контрольні, а передусім виконавчо-розпорядчі функції, для здійснення яких доцільно сформувати місцеву державну адміністрацію. А щоб уникнути дублювання і паралелізму в роботі, адміністрацію представника Президента можна було б сформувати в областях, містах, сільських районах на базі виконавчих комітетів відповідних Рад народних депутатів. За таких умов діяльність виконавчих комітетів цієї ланки Рад, їх відділів і управлінь припиняється.

У читача може виникнути запитання: а що ж з Радами, що їм залишається? Вони продовжують працювати з дещо звуженими функціями: затвердження плану і бюджету на відповідний період, розробка і затвердження концепцій, перспективних планів соціально - економічного розвитку області, міста, району, вирішення питань представницького характеру. А в перспективі їх чекають радикальні зміни.

У випадках протиправних актів або дій Повноважного представника Президента, його бездіяльності Рада могла б висловити своє ставлення до нього, а на вимогу, скажімо, не менше двох третин або трьох чвертей депутатів відповідної Ради Президент України мусить розглянути питання про його увільнення. Це дуже принципове питання, і механізм його реалізації має бути розроблений.

Що ж стосується виконкомів районних у містах, селищних і сільських Рад народних депутатів, які наділені багатьма самоврядними функціями, то вони на цьому етапі могли б продовжувати виконувати свої виконавчі і розпорядчі обов'язки. Але Повноважний представник Президента України на відповідній території може делегувати частину своїх повноважень головам цих Рад.

Окремо слід сказати про Київ, як столицю незалежної Української держави. Тут питання про представника Президента України, його функції і повноваження слід би було розглянути індивідуально. Цього вимагає і обстановка, яка склалася в місті і його органах влади.

Такі деякі думки з приводу реорганізації місцевих органів влади на перехідний період. У них багато прихильників, хоч є й інші ідеї, які також мають право на життя. І було б добре, коли б редакція газети познайомила з ними своїх читачів. Але чиї б ці ідеї не були, вважаю дуже принциповим при формуванні нових структур органів влади виходити з того, що Україна — єдина і неподільна держава. Вона заохочує розвиток місцевого самоврядування без надання землям державності.

І останнє. В період, коли закладаються основи становлення України як суверенної держави, дуже важливо ретельно проаналізувати як власний, так і зарубіжний досвід державного будівництва, щоб чужого навчатися і свого не цуратись. Але при цьому обов'язково ми мусимо врахувати історію своєї державності, особливості її розвитку, нарешті, нинішню ситуацію. Відомий американський історик і соціолог Стівен Коен говорить, що жодна політична система в жодній країні не буде стабільною, якщо вона не народжена в цій самій країні, на її грунті як результат розвитку власної політичної культури.

Євген НОВИЦЬКИЙ,
заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування.

Співдружність

ЩО НАМ ДІЛИТИ?

Над таким запитанням, мабуть, замислилися одночасно голова виконкому Київської обласної Ради народних депутатів Василь Сінько і глава адміністрації Московської області Олександр Тяжлов. Майже одночасно вони обмінялися посланнями, як і належить представникам двох незалежних держав.

«Московська і Київська області, — пише глава адміністрації Московської області, — тривалий час плідно співробітничали, дружні зв'язки підтримували чимало міст Підмосков'я і Київщини. Це були узи братерської дружби, що відображали кровний зв'язок народів Росії і України. Вважаю надзвичайно важливим сьогодні поновити і далі розвивати контакти двох столичних областей у рамках Співдружності незалежних держав».

Виконком Київської обласної Ради вважає таку постановку питання не менш важливим, тому й вирішив укласти договір про економічне, науково-технічне і культурне співробітництво Київської та Московської областей на чотири роки.

Попросила прокоментувати цей факт голову виконкому Київської обласної Ради Василя Сінька.

— Так, ми підготували договір про співробітництво, — сказав Василь Данилович. — Це була не найгірша традиція, то чому нам її цуратися? І тепер маємо чимало однакових проблем — розвиток фермерських господарств, розширення індивідуального житлового будівництва, виконання замовлень за погодженими програмами СНД чи рішеннями урядів України і Російської Федерації та багато іншого. Навіщо йти шляхом проб і помилок, коли можна використати спільний досвід?

Та й у сфері культури великі плани — обміни творчими колективами, організація виставок, стажування спеціалістів. Московська область прийме на літній відпочинок і оздоровлення дітей, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.

Найближчим часом до Москви виїдуть члени виконкому, голови райвиконкомів Київської області, щоб підписати договір про співробітництво. Що ж, пора й до роботи...

Валентина ПИСАНСЬКА.

З НАДІЄЮ НА РОЗУМІННЯ

СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ПЛЮЩУ І. С., ГОЛОВІ КОМІСІЇ ПО КУЛЬТУРІ І НАЦІОНАЛЬНОМУ ВІДРОДЖЕННЮ УКРАЇНИ ТАНЮКУ Л. С.

Вельмишановні панове!

Невиправдано жорстка податкова політика уряду не може бути сумісною з статусом суверенної і незалежної держави. Цивілізована податкова система, як правило, стимулює діяльність того чи іншого підприємства. Якщо ж ідеться про податки з театрів-студій, то ця система повинна бути гіперцивілізованою.

Той факт, що такий беззахисний організм, як театр-студія вижив у найскладніших умовах нашого сьогодення, є унікальним. Ми не маємо дотацій. І 86 відсотків податків — це зашморг на горлі госпрозрахункових театрів. Це самогубство, бо рівень театральної культури — індикатор загальнокультурного рівня суспільства, здоров'я нації. Зрештою, театри-студії — це паростки справжньої національної культури. Треба не дерти з них 86 відсотків податків, а зовсім зняти з них податки, або зробити їх мінімальними. І наступним кроком у побудові цивілізованої податкової політики було б створення умов для стимуляції чисто комерційних підприємств вкладати гроші в культуру, займатися меценатством, спонсорством. Прирівнювати ж театри-студії до чисто комерційних структур неможливо. Який там бізнес, якщо наш прибуток — від продажу квитків! І чи маємо ми можливість, не кажучи вже про елементарну совість, піднімати ціни? Останнім часом це уже привело до того, що зарплату (і то символічну) актори отримують раз на три місяці — у кращому випадку.

В нинішніх умовах ми — останні з могікан. Якщо ж податкова політика до театрів-студій не зміниться, театр — цей оазис справжньої естетики — змушений буде перетворитися на «доходный дом», на підприємство шоу-бізнесу.

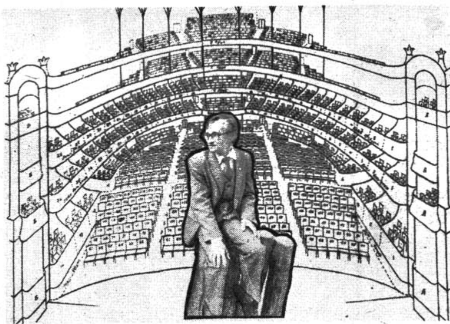
Схаменіться, шановні панове! Економічний прибуток від такої політики буде копійчаним, а моральні збитки відшкодувати буде неможливо.

З надією на розуміння керівники колективів київських театрів-студій:

Театр-студія пластичної драми, «Зеркало», «Актор», Естрадний театр аматорів, «Бенефіс», «Діалоги», «Дзвін», «КІН», «Колесо», «Коло», «Театральний клуб», Театр пантоміми, «Театр на Подолі», Єврейський музичний театр-студія «Штерн».

КОМЕНТАР ФАХІВЦЯ. Під цим зверненням могло бути більше ста підписів — саме стільки нині театрів-студій на Україні. Вони — різні, але в цілому це помітне явище в нашій культурі. Саме тут відбуваються найцікавіші творчі процеси, невипадково саме студії виявилися спроможними на першопрочитання творів Ліни Костенко, В. Шевчука, студійний рух дав багато нових імен. Театри-студії пропагують сучасний український театр за кордоном, а мистецьке об'єднання «Будьмо!» уклало угоди на проведення перших фестивалів українського театру за кордоном — у Польщі та Італії. Але чи стане ться це? Хто врятує студійний рух? Ні СТД України, ні «Укртеатр» не можуть допомогти студіям фінансово. Ні колишній, ні нинішній склад Міністерства культури України не мають чітко визначеної політики щодо театрів-студій. У Комісії Верховної Ради з питань культури до цього теж не доходять руки. Яким же буде Закон про культуру і що дасть він студійному рухові?

Лариса ГНЕННА,
старший консультант Правління СТД України.

Фотоколаж Михайла САЧКА.

ХТО НАГНІТАЄ НАПРУЖЕНІСТЬ У КРИМУ?

Передано в номер

На черговій прес-конференції командуючий Чорноморським флотом адмірал Ігор Касатонов поінформував, що присягу СНД склали вже 89 відсотків молодого поповнення. На запитання, як він ставиться до того, що Президент України вважає неможливим подальше перебування його на посаді командуючого, Касатонов відповів, що він діє цивілізовано, прагне чесно й сумлінно виконувати свої відповідальні обов'язки.

Але ж про яку чесність може йти мова, коли адмірал ігнорує звернення керівників держав СНД та й, до речі, наказ маршала авіації Є. Шапошникова не приводити моряків до присяги, доки не буде прийнято з цього питання політичного рішення. Виявляється, присягати можна, тільки не Україні.

Капітана II рангу Юрія Шалита за те, що привів до присяги на вірність народові України особовий склад 20 кораблів, що дислокуються в Донузлаві, знято з посади командира з'єднання кораблів оборони водного району. Як повідомив пресцентр Чорноморського флоту, «офіцера Шалита усунено від виконання службових обов'язків за порушення наказу командування, порядку військової субординації. Нині його прикомандировано до штабу військово-морської бази до прийняття рішення старшим начальником».

Отже, репресії щодо тих, хто присягнув на вірність українському народові, на Чорноморському флоті тривають.

Що й казати, ситуація навколо Чорноморського флоту і Криму в цілому передвибухова. Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів Кримської АРСР і загальнокримському референдуму прийняла постанову про затвердження підписного листа з вимогою проведення референдуму й зареєструвала ініціативну групу. Питання в бюлетені до референдуму формулюється так: «Чи ви за незалежну республіку Крим у союзі з іншими державами?». Четвертого лютого газета «Крымская правда» під заголовком «Как собрать подписи?» опублікувала інтерв'ю голови центрвиборчкому Криму В. Алсуф'єва.

Отже, на півострові започатковують нову, вкрай небезпечну для миру і стабільності в Україні політичну акцію.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Крим.

Прецедент

НЕ ВІДДАЛИ «МОСКВУ»

4 лютого арбітражний суд (голова — Т. Любимська) розглядав позов Київського міськвиконкому, який вимагав розторгнення договору про оренду готелю «Москва» трудовим колективом. Договір між Держкомжитлокомунгоспом України та трудовим колективом готелю укладено 6 листопада 1990 року. Він передбачає право трудового колективу на викуп готелю.

Представники міськвиконкому, виступаючи на засіданні арбітражного суду, підкреслювали, що не заперечують право трудового колективу на оренду, але вимагали поновлення бухгалтерського обліку господарської діяльності трудового колективу з тим, щоб вирішити, чи є там якісь порушення.

Представники трудового колективу, які подали зустрічний позов на дії міськвиконкому, пояснили свою незгоду з його намірами тим, що з боку виконкому спостерігалися бюрократичні перешкоди спокійній роботі. Численні перевірки господарської діяльності колективу, візити представників різних фірм, які прицінювалися до готелю з метою придбання його, неодноразове зняття з посади директора готелю поклали край терпінню. У діях виконкому трудовий колектив побачив один намір: не дати викупити готель і мати з нього постійний прибуток. Або продати за валюту.

Арбітражний суд, зважививши всі аргументи сторін, вирішив залишити позов Київського міськвиконкому без задоволення. «Москва» залишається на оренді і починає робити внески у місцевий бюджет з метою викупу готелю.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Ситуація

ОЙ, ЧИЙ ТО КІНЬ СТОЇТЬ?

Цілий табун коней несподівано забрів на територію колгоспу імені Крупської Кіровоградського району. Спантеличені господарі довго сушили голову, звідки з'явилися пришельці й що з ними робити. Нарешті вирішили надати їм тимчасовий притулок на фермі.

Минув день, другий, а втікачів ніхто не розшукував. Тоді й попросили обласну газету «Кіровоградська правда» опублікувати оголошення: приїжджайте, господарі, забирайте своє добро. Гостинність гостинністю, а власних тварин треба самим годувати.

Микола ВОЛОК.

ВОСТ УПОВНОВАЖЕНИЙ ЗАЯВИТИ...

Реалії

Оскільки звернення Координаційної ради Всеукраїнського об'єднання солідарності трудівників до Президента та Президії Верховної Ради України було проігноровано, а загроза соціального вибуху не зменшилась, навпаки, зросла, ВОСТ попереджає про можливі страйкові виступи. Про це йшлося на прес-конференції, яку вів заступник голови президії Координаційної ради Михайло Ратушний.

— ВОСТ не ставить перед собою політичних цілей, — підкреслив М. Ратушний. — Ми виступаємо за захист соціальних прав трудівників, доведених непродуманими економічними діями нашого уряду до відчаю. Тому рішуче вимагаємо відставки Кабінету міністрів на чолі з його Прем'єром.

Українська «Солідарність», як ще називають ВОСТ, виступає також за розпуск традиційних профспілок та націоналізацію їхнього майна, оскільки ця державна структура ніколи по-справжньому не захищала інтересів трудівників.

Однак, щоб уникнути зайвого протистояння, Всеукраїнське об'єднання солідарності трудівників заявляє про свою готовність взяти участь у круглому столі, за яким, на пропозицію Президента України Л. Кравчука, зберуться представники громадських організацій для обговорення виходу з економічної та соціальної кризи.

Людмила КОХАНА.

Телегра...
з Терно...

ФЕР... ЛІКНІ...

ПОХО... ПОЧЕ...

ЗНАЙ... ОБРЯ...

ПО...

...НА РОЗУМІННЯ

...йматі- ...нсорст- ...ж те- ...комер- ...можли- ... якщо ...прода- ...мо ми ...т вже ...ь, під- ...м ча- ...до то- ...о сим- ...имують ...у кра- ...ми — ...що ж ...до те- ...ниться, ...правж- ...шений ...а «до-

ходный дом», на підприємство шоу-бізнесу.

Схаменіться, шановні панове! Економічний прибуток від такої політики буде копійчаним, а моральні збитки відшкодувати буде неможливо.

З надією на розуміння керівники колективів київських театрів-студій:

Театр-студія пластичної драми, «Зеркало», «Актор», Естрадний театр аматорів, «Бенефіс», «Діалоги», «Дзвін», «КІН», «Колесо», «Коло», «Театральний клуб», Театр пантоміми, «Театр на Подолі», Єврейський музичний театр-студія «Штерн».

КОМЕНТАР ФАХІВЦЯ. Під цим зверненням могло бути більше ста підписів — саме стільки нині театрів-студій на Україні. Вони — різні, але в цілому це помітне явище в нашій культурі. Саме тут відбуваються найцікавіші творчі процеси, невипадково саме студії виявилися спроможними на першопрочитання творів Ліни Костенко, В. Шевчука, студійний рух дав багато нових імен. Театри-студії пропагують сучасний український театр за кордоном, а мистецьке об'єднання «Будьмо!» уклало угоди на проведення перших фестивалів українського театру за кордоном — у Польщі та Італії. Але чи станеться це? Хто врятує студійний рух? Ні СТД України, ні «Укртеатр» не можуть допомогти студіям фінансово. Ні колишній, ні нинішній склад Міністерства культури України не мають чітко визначеної політики щодо театрів-студій. У Комісії Верховної Ради з питань культури до цього теж не доходять руки. Яким же буде Закон про культуру і що дасть він студійному руховї?

Лариса ГНЕННА,
старший консультант Правління СТД України.

Фотоколаж Михайла САЧКА.

Телеграфним рядком з Тернопільщини

ФЕРМЕРСЬКИЙ ЛІКНЕП

Групі початкуючих фермерів з Хмельниччини, Полтавщини й Тернопільщини вручено свідоцтва про закінчення республіканських курсів, організованих при Заліщицькому радгоспі-технікумі. Слухачі вивчали основи рослинництва, тваринництва, земельного законодавства. Практику проходили на кращих приватних фермах області.

ПОХОВАЛИ З ПОЧЕСТЯМИ

Жителі села Млинці Козівського району, копаючи котлован під гр[illegible]ську [illegible]уду, на[illegible]или на [illegible]анки полеглого в минулій війні радянського воїна. Прах поховали з почестями на сільському цвинтарі. Місцеві школярі зайнялися встановленням особи невідомого солдата.

ЗНАЙ, МАЛЮК, ОБРЯДИ

Швидко розійшлася на Тернопільщині книга «Народознавство в дитячому садку». Її упорядкували фахівці обле[illegible]го [illegible]тут[illegible] вдо-ск[illegible]лен[illegible] вчи[illegible] та Кременецького педучилища імені Т. Шевченка, а надрукувало мале підприємство «Діалог». Посібник, в якому зібрано багатющий матеріал про обряди і звичаї українців [illegible] в до[illegible] при-го[illegible] виховат[illegible] дошкільнят.

Василь БАБУХ.

ПОГОДА

6 лютого сонце зійшло о 7 годині 26 хвилині, зайде о 16 годині 58 хвилині. Тривалість дня — 9 годин 32 хвилини.

6—7 лютого на Україні передбачається хмарна погода з проясненнями. Сьогодні по Україні, завтра на півдні та сході республіки [illegible]великий сніг, [illegible] [illegible] решті території — без опадів. На дорогах утримається ожеледиця. Вітер північно-західний та північний, 5—12 метрів за секунду, сьогодні в Карпатах — пориви 15—20 метрів за секунду. Температура вдень 0—6 градусів морозу, вночі 5—12 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні вдень передбачається місцями невеликий сніг, слабка хуртовина, на дорогах ожеледиця. Вітер північно-західний, 7—12 метрів за секунду. Температура 0—5 градусів морозу.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ВИЗНАННЯ... ВИМА...

Актуальне інтерв'ю

Торік порівняно з 1990 роком тільки по лінії МЗС України кількість виїздів за кордон збільшилася майже вдвічі. Постала необхідність в перереєстрації певних типів закордонних паспортів. Набагато посилився й потік іноземців в Україну. У цьому зв'язку з'явилися додаткові послуги з наданням візових документів приїжджим. Виникла потреба в розробці нових положень про в'їзд-виїзд. Про ці та ряд інших проблем докладніше ми попросили розповісти голову консульського управління МЗС України П. САРДАЧУКА.

— Я б не казав, що є кардинальні зміни в положеннях, скоріше — поправки до них. Адже й сьогодні ми ще керуємося старими правилами колишнього СРСР. А втім, щодо змін — триває перереєстрація дипломатичних і службових (синіх) паспортів. Цей захід, що його проводять по всій території колишнього Союзу, має на меті вилучити з обігу закордонні паспорти, що належать деяким громадянам не по праву. Вони використовують їх для безконтрольного виїзду до колишніх соцкраїн. Таким чином, з квітня минулого року службові паспорти, видані ВВІР(серія СМ), вважаються за недійсні і підлягають перереєстрації в МЗС. Це стосується й дипломатичних паспортів.

— Коли, нарешті, в наших співвітчизників будуть українські паспорти для виїзду за рубіж?

— Нами розроблено проект закордонного паспорта громадянина України. Його виробництво затримується лише через те, що немає затвердженої Верховною Радою символіки, а точніше, Державного герба України. З компетентними зарубіжними фірмами вже проводяться переговори щодо виготовлення паспортів.

— Зростає чисельність іноземців, які приїздять в Україну. Які зміни відбуваються у цьому зв'язку?

— З 1 листопада минулого року в Бориспільському аеропорту офіційно відкрито консульський пункт МЗС. Тобто громадяни, які приїжджають з-за кордону, можуть там безпосередньо одержати нашу візу. Створення цієї установи зумовлене, головним чином, тими труднощами, що постають в іноземців з оформленням віз у нинішніх дипломатичних представництвах Росії за кордоном.

Вирішено також видавати короткотермінові візи (на сім діб) на КПП Україн... затримується ... твердженого ... пів віз.

— Яка вар...

— З урахув... вості викона... но 50 долар... ток від цьо... між МЗС. ... бюджетом Ки...

Як бачимо... іноземцям — в той час, ко... далі важче ... дон. Втім, н... жень для в...

Неходженими стежками

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ВИВЧАТИ УКРАЇНСЬКУ

У книжковому магазині університету іноземних мов Осакі з'явився в продажу перший підручник української мови та історії. Божевільно дорогий—чотири з половиною тисячі ієн, або близько 36 доларів. Не ясно, чи користується ця книжка великим попитом, але відомо, що на сьогодні лише одна людина в усій Японії володіє українською мовою і є спеціалістом по Україні.

Мені не вдалося зустрітися з професором Накаї з Токіо — єдиним японським україністом, але мій співбесідник, професор історії державного університету Осакі пан Фуджимото, також брав участь у написанні цього підручника, а саме тієї його частини, що стосувалася історії України.

— Пане Фуджимото, чи можна вважати, що новий підручник — перша ластівка і ознака того, що контакти між Україною і Японією складатимуться як відносини двох незалежних держав?

— Економічний потенціал України величезний. І інтерес Японії до республіки великий. Звичайно, про партнерство на рівних поки що говорити рано, але тільки сьогодні вранці почув по радіо, що автомобільна компанія «Тойота» наступного року збирається будувати в Києві спільне підприємство.

Японські бізнесмени дуже зацікавлені в Україні. Якщо порівняти з Росією, у вас краще розвинута інфраструктура. Та про що поки що можна говорити, коли до вас навіть літаки не літають — тільки через Росію. Гадаю, найближчим часом економічні зв'язки обмежуватимуться створенням спільних підприємств... Хоча досі про Україну знають дуже мало, адже представництва японських компаній були лише в Москві... Але рух почався.

— Чим може торгувати Японія з Україною — зрозуміло. А ось що може дати сьогодні Японії Україна?

— Як не сумно констатувати, поки що небагато. Можливо природні ресурси — вугілля, залізну руду. Колись у вас були відомі наукові інститути, наприклад, імені Патона. Та нині вони, м'яко кажучи, відстали... Обмін технологіями на рівних майже неможливий. Що ще? Продовольство? В Японії криза його перевиробництва, нам нічого не потрібно. Найгостріше питання — японці майже нічого не знають про Україну.

— І як з цим «боротися»?

— Досі практично всі обміни проходили через союзне міністерство освіти. До нас потрапляли люди тільки з Москви й С.-Петербурга. Тепер поступово почали налагоджуватися прямі зв'язки — в університеті Рікоку і Кіото навчається двоє студентів з Київського університету. Згодом мають відкритися кафедри української мови — запрошуватимемо спеціалістів з України. Професор Накаї, котрий написав підручник української, вивчав мову, до речі, не в Україні, а в Америці.

Слово «Україна» вже не сходить зі сторінок японських газет. І навіть під час знайомства не треба додавати після «Я з України» — «сорен» (радянський). Є надія, що нас навіть «навчаться» знаходити по карті. Та це залежить насамперед від того, чи продемонструємо ми готовність і рішучість іти шляхом демократичних та економічних реформ.

Влада ТКАЧ.

Київ — Токіо — Осака — Київ.

Алма-Ата

Осві...

Спеціалісти... кої справи г... міки й прогн... дента респуб... Західній Євр... Великобритан... тримку.

Першочерг... ключових пр... укових кадрі... протягом пер... доктор Чан Я... та Економічн...

Як стало в... кладачі інсти...

Мінськ

Я...

Про це й... С. Шушкевич... області.

Справа в т... же повільно,... пробивають ... нюється ще ... розмови з к... жливості пит...

Пр...

У Мінську... Франческо ... відвідав пос... чистого бого... архієпископ ... Беларусі ств... лія. Її митро...

...НІСТЬ У КРИМУ?

...ер

...народо- ...й склад ...слокую- ...ито з ...еднання ...ного ра- ...прес- ...о фло- ...ята усу- ...службо- ...орушен- ...ння, по- ...убординації ...икоман- ...військо- ...о прийом ...им на- ...одо тих, ...вірність ...ові, на ...ті три- ...ситуація ...ого фло- ...му пе-

редвибухова. Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів Кримської АРСР і загальнокримському референдуму прийняла постанову про затвердження підписного листа з вимогою проведення референдуму й зареєструвала ініціативну групу. Питання в бюлетені до референдуму формулюється так: «Чи ви за незалежну республіку Крим у союзі з іншими державами?». Четвертого лютого газета «Крымская правда» під заголовком «Як зібрати підписи?» опублікувала інтерв'ю голови центрвиборчкому Криму В. Алсуф'єва.

Отже, на півострові започатковують нову, вкрай небезпечну для миру і стабільності в Україні політичну акцію.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Крим.

...ВАЖЕНИЙ

Реалії

...ией, — ...хист со- ...дівників, ...уманими ...нашого ...ту рішу- ...ових Ка- ...чолі з ...арність», ...ОСТ, ви- ...розпуск ...лок та ...го май- ...ержавна

структура ніколи по-справжньому не захищала інтересів трудівників.

Однак, щоб уникнути зайвого протистояння, Всеукраїнське об'єднання солідарності трудівників заявляє про свою готовність взяти участь у круглому столі, за яким, на пропозицію Президента України Л. Кравчука, зберуться представники громадських організацій для обговорення виходу з економічної та соціальної кризи.

Людмила КОХАНА.

Прецедент

НЕ ВІДДАЛИ «МОСКВУ»

4 лютого арбітражний суд (голова — Т. Любимська) розглядав позов Київського міськвиконкому, який вимагав розторгнення договору про оренду готелю «Москва» трудовим колективом. Договір між Держкомжитлокомунгоспом України та трудовим колективом готелю укладено 6 листопада 1990 року. Він передбачає право трудового колективу на викуп готелю.

Представники міськвиконкому, виступаючи на засіданні арбітражного суду, підкреслювали, що не заперечують право трудового колективу на оренду, але вимагали поновлення бухгалтерського обліку господарської діяльності трудового колективу з тим, щоб вирішити, чи є там якісь порушення.

Представники трудового колективу, які подали зустрічний позов на дії міськвиконкому, пояснили свою незгоду з його намірами тим, що з боку виконкому спостерігалися бюрократичні перешкоди спокійній роботі. Численні перевірки господарської діяльності колективу, візити представників різних фірм, які прицінювалися до готелю з метою придбання його, неодноразове зняття з посади директора готелю поклали край терпінню. У діях виконкому трудовий колектив побачив один намір: не дати викупити готель і мати з нього постійний прибуток. Або продати за валюту.

Арбітражний суд, зваживши всі аргументи сторін, вирішив залишити позов Київського міськвиконкому без задоволення. «Москва» залишається на оренді і починає робити внески у місцевий бюджет з метою викупу готелю.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ВИЗНАННЯ... ВИМАГАЄ ЖЕРТВ

Актуальне інтерв'ю

Торік порівняно з 1990 роком тільки по лінії МЗС України кількість виїздів за кордон збільшилася майже вдвічі. Постала необхідність в перереєстрації певних типів закордонних паспортів. Набагато посилився й потік іноземців в Україну. У цьому зв'язку з'явилися додаткові послуги з наданням візових документів приїжджим. Виникла потреба в розробці нових положень про в'їзд-виїзд. Про ці та ряд інших проблем докладніше ми попросили розповісти голову консульського управління МЗС України П. САРДАЧУКА.

— Я б не казав, що є кардинальні зміни в положеннях, скоріше — поправки до них. Адже й сьогодні ми ще керуємося старими правилами колишнього СРСР. А втім, щодо змін — триває перереєстрація дипломатичних і службових (синіх) паспортів. Цей захід, що його проводять по всій території колишнього Союзу, має на меті вилучити з обігу закордонні паспорти, що належать деяким громадянам не по праву. Вони використовують їх для безконтрольного виїзду до колишніх соцкраїн. Таким чином, з квітня минулого року службові паспорти, видані ВВІР(серія СМ), вважаються з недійсні і підлягають перереєстрації в МЗС. Це стосується й дипломатичних паспортів.

— Коли, нарешті, в наших співвітчизників будуть українські паспорти для виїзду за рубіж?

— Нами розроблено проект закордонного паспорта громадянина України. Його виробництво затримується лише через те, що немає затвердженої Верховною Радою символіки, а точніше, Державного герба України. З компетентними зарубіжними фірмами вже проводяться переговори щодо виготовлення паспортів.

— Зростає чисельність іноземців, які приїздять в Україну. Які зміни відбуваються у цьому зв'язку?

— З 1 листопада минулого року в Бориспільському аеропорту офіційно відкрито консульський пункт МЗС. Тобто громадяни, які приїжджають з-за кордону, можуть там безпосередньо одержати нашу візу. Створення цієї установи зумовлене, головним чином, тими труднощами, що постають в іноземців з оформленням віз у нинішніх дипломатичних представництвах Росії за кордоном.

Вирішено також видавати короткотермінові візи (на сім діб) на прикордонних КПП України. Це, знову ж, затримується, бо немає затвердженого герба для штампів віз.

— Яка вартість такої візи?

— З урахуванням терміновості виконання — приблизно 50 доларів США. Прибуток від цього розподіляють між МЗС, держбюджетом і бюджетом Києва.

Як бачимо, за традицією іноземцям — усе найкраще, в той час, коли нам стає далі важче виїхати за кордон. Втім, на сьогодні обмежень для виїзду практично немає. Факти засвідчують: якщо за 1990 рік Управління оформило 77 тисяч виїздів до колишніх соцкраїн, то в минулому — 155 тисяч.

Ми розробляємо цілий пакет різних положень про в'їзд-виїзд. Назву лише кілька з них: Консульський статут України, Тимчасове положення про позаштатного консула України, Положення про дипломатичне представництво України тощо.

— Що ви можете сказати про відкриття наших дипломатичних представництв? Як їх фінансуватимуть?

— Звичайно, що коштом нашого уряду. Але, природно, постає питання: де взяти такі великі кошти? З цього приводу з Росією, яка є однією із спадкоємців колишнього СРСР, що «унаслідував» усе його майно за кордоном, тривають переговори про поділ нерухомості. Зауважимо, що зарубіжне відділення консульської служби будь-якої країни заробляє стільки грошей за консульські послуги, що практично утримує все дипломатичне представництво. Для прикладу: консульський відділ колишнього СРСР у Бонні торік заробив дев'ять мільйонів марок.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів **Артем ПРОХОРЕНКО.**

Неходженими стежками

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ВИВЧАТИ УКРАЇНСЬКУ

У книжковому магазині університету іноземних мов Осакі з'явився в продажу перший підручник української мови та історії. Божевільно дорогий—чотири з половиною тисячі ієн, або близько 36 доларів. Не ясно, чи користується ця книжка великим попитом, але відомо, що на сьогодні лише одна людина в усій Японії володіє українською мовою і є спеціалістом по Україні.

Мені не вдалося зустрітися з професором Накаї з Токіо — єдиним японським україністом, але мій співбесідник, професор історії державного університету Осакі пан Фуджимото, також брав участь у написанні цього підручника, а саме тієї його частини, що стосувалася історії України.

— Пане Фуджимото, чи можна вважати, що новий підручник — перша ластівка і ознака того, що контакти між Україною і Японією складатимуться як відносини двох незалежних держав?

— Економічний потенціал України величезний. І інтерес Японії до республіки великий. Звичайно, про партнерство на рівних поки що говорити рано, але тільки сьогодні вранці почув по радіо, що автомобільна компанія «Тойота» наступного року збирається будувати в Києві спільне підприємство.

Японські бізнесмени дуже зацікавлені в Україні. Якщо порівняти з Росією, у вас краще розвинута інфраструктура. Та про що поки що можна говорити, коли до нас навіть літаки не літають — тільки через Росію. Гадаю, найближчим часом економічні зв'язки обмежуватимуться створенням спільних підприємств... Хоча досі про Україну знають дуже мало, адже представництва японських компаній були лише в Москві... Але рух почався.

— Чим може торгувати Японія з Україною — зрозуміло. А ось що може дати сьогодні Японії Україна?

— Як не сумно констатувати, поки що небагато. Можливо природні ресурси — вугілля, залізну руду. Колись у вас були відомі наукові інститути, наприклад, імені Патона. Та нині вони, м'яко кажучи, відстали... Обмін технологіями на рівних майже неможливий. Що ще? Продовольство? В Японії криза його перевиробництва, нам нічого не потрібно. Найгостріше питання — японці майже нічого не знають про Україну.

— І як з цим «боротися»?

— Досі практично всі обміни проходили через союзне міністерство освіти. До нас потрапляли люди тільки з Москви й С.-Петербурга. Тепер поступово почали налагоджуватися прямі зв'язки — в університеті Рікоку і Кіото навчається двоє студентів з Київського університету. Згодом мають відкритися кафедри української мови — запрошуватимемо спеціалістів з України. Професор Накаї, котрий написав підручник української, вивчав мову, до речі, не в Україні, а в Америці.

Слово «Україна» вже не сходить зі сторінок японських газет. І навіть під час знайомства не треба додавати після «Я з України» — «сорен» (радянський). Є надія, що нас навіть «навчаться» знаходити по карті. Та це залежить насамперед від того, чи продемонструємо ми готовність і рішучість піти шляхом демократичних та економічних реформ.

Влада ТКАЧ.

Київ — Токіо — Осака — Київ.

Власкори повідомляють

Алма-Ата

Освіта на західний зразок

Спеціалістів з менеджменту, маркетингу, фінансово-банківської справи готуватиме Казахський інститут менеджменту, економіки й прогнозування (КІМЕП), створений за постановою Президента республіки. Навчальні програми розроблено в США та Західній Європі. Спонсорами інституту стали уряди Казахстану, Великобританії, США, а Японія та Південна Корея обіцяли підтримку.

Першочергове завдання новоствореного вузу — вивчення ключових проблем розвитку Казахстану, а також підготовка наукових кадрів з питань економіки. За пропозицією Назарбаєва, протягом перших двох років новий учбовий заклад очолить доктор Чан Йан Бенг, котрий нині обіймає посаду віце-президента Економічного експортного комітету республіки.

Як стало відомо з неофіційних джерел, заробітну плату викладачі інституту отримуватимуть у ВКВ.

Тетяна КОСТІНА.

Мінськ

Як далі жити селянам

Про це йшла мова між Головою Верховної Ради Білорусі С. Шушкевичем і жителями сільської місцевості Могильовської області.

Справа в тому, що земельна реформа в республіці йде дуже повільно. Фермерські господарства з великими потугами пробивають собі дорогу. А на Могильовщині ситуація ускладнюється ще й наслідками Чорнобильської трагедії. Тому під час розмови з керівником парламенту селяни наголошували на важливості питання приватизації земель в регіоні.

Приїзд папського нунція

У Мінську з візитом перебував папський нунцій, архієпископ Франческо Колосуоно. Вперше столицю незалежної Білорусі відвідав посланець Ватикану такого високого рангу. Під час урочистого богослужіння в Кафедральному соборі на площі Волі архієпископ оголосив буллу Іоанна Павла II, згідно з якою в Біларусі створюється Мінсько-Могильовська католицька митрополія. Її митрополитом став Казімеж Свентак.

Віктор ХОРОШКО.

Експрес-новини

Президент Росії Єльцин прибув до Франції з триденним візитом. Він зустрінеться з президентом Міттераном, членами французького уряду. Передбачається підписання двосторонніх угод, у тому числі договору між Францією та Росією. Сторони також обговорюватимуть можливості додаткової допомоги і капіталовкладень у російську економіку з боку французьких компаній.

* * *

Голова конференції з мирного врегулювання в Югославії лорд Каррінгтон прибув до Загреба з черговою місією. Він відвідає Хорватію, а також Боснію і Герцеговину, населення яких забарикадувало основні дороги як протест проти присутності федеральних військ.

Міністр оборони Сербії заявив, що Хорватія стягує збройні сили до району поблизу контрольованої сербами області Країна. Офіційні представники Хорватії відкинули ці звинувачення.

* * *

Ірак відмінив переговори з ООН про тимчасове поновлення продажу своєї нафти, які мали відбутися у Відні.

За словами іракських офіційних представників, умови, висунуті до їхньої країни, є надто жорсткими.

* * *

У результаті сутички між представниками Ісламського фронту національного порятунку і поліцією в алжирському місті Батна загинули два чоловіка. Сутичка відбулася біля суду, де проходив процес над керівниками фронту, звинувачених у порушенні закону, що забороняє політичну діяльність у мечетях.

* * *

Представник держдепартаменту США оголосив про скасування деяких обмежень на контакти між американськими дипломатами і жителями країн СНД, в яких є представництва Сполучених Штатів. Зокрема, посольствам США в цих державах буде дозволено наймати на роботу місцевих жителів.

* * *

Албанський парламент прийняв закон, який полегшить умови висунення кандидатів від безпартійних та етнічних меншостей на парламентських виборах.

Передбачається, що днями президент країни Алія розпустить вищий законодавчий орган і оголосить дату цих виборів.

* * *

Міністр оборони Венесуели заявив, що спроба перевороту в країні остаточно придушена.

Разом з тим кабінет міністрів видав указ, який припиняє дію деяких конституційних гарантій прав людини для ліквідації залишків заколотників.

* * *

Голова комітету начальників штабів американських збройних сил генерал Пауелл заявив, що хоче, щоб світ побоювався американських військ.

* * *

Понад вісім мільйонів чехів і словаків, тобто більше половини населення ЧСФР, зареєструвалися для купівлі акцій згідно з програмою приватизації державних підприємств.

* * *

Представник Греції в ООН повідомив, що його країна в першій половині квітня проведе міжнародну конференцію з проблем Європи і Середземномор'я, на якій розглядатимуться питання політичної та економічної інтеграції, безпеки і захисту навколишнього середовища. Запрошення на участь у конференції розіслано в усі країни Європи, а також у республіки колишнього СРСР.

Нам, як іншим республікам колишнього Союзу, ще довго доведеться будувати з Росією нормальні рівноправні відносини, постійно переборюючи, з одного боку, її імперську психологію, великоросійську амбіційність і образливість «покинутої дружини», а з другого — теж хворобливо, — свій провінціалізм.

Усе світове співтовариство більше зацікавлене у рівноправності відносин між республіками колишнього СРСР, ніж у продовженні чи реанімації насильницького характеру відносин між його народами.

НЕ ГРАТИ «СОЮЗНУ КОРОЛЕВУ»

ВІДНОСИНИ між Україною і Росією стають визначальними у процесах перетворень геополітичного простору колишнього Союзу. В них уже є нове, прогресивне, історично перспективне, але набагато більше ще ортодоксального, що безпосередньо випливало зі спільної історії у складі Російської імперії та Радянського Союзу.

Щоб пересвідчитися у стійкості наших попередніх уявлень, задамося досить логічними, природними запитаннями, які раніше ставити заважали стереотипи провінційності.

Отже, чому, приміром, ми погоджуємося розділити збройні сили колишнього Союзу за військово-технічною, технологічно - функціональною ознаками (стратегічні-нестратегічні), а не передусім за державно-правовим їх статусом? Що первинне, а що вторинне?! Що історично логічніше і обгрунтованіше: створення поза національною юрисдикцією (а чиєю тоді?) збройних сил для реалізації певної військово-оборонної функції чи націоналізація усіх збройних сил колишнього Союзу з наступним уже їх об'єднанням у деяких функціональних напрямах під загальним командуванням?

Чому ми не наполягаємо на присязі народові України усіх збройних сил, що перебувають на її території (на добровільній основі, звичайно), у тому числі і стратегічних? Хіба присяга народові України не дозволить їм виконати загальну з аналогічними частинами інших національних армій СНД функцію стратегічного стримування? І під єдиним командуванням, до речі, як у НАТО? Чи НАТО має свої власні, наднаціональні збройні сили, що не приносили присягу своїм власним народам? То кому ж тоді мають присягати воїни колишнього Союзу? Командуючому об'єднаними збройними силами чи ж головнокомандуючому держави, на території якої перебуває нині Генеральний штаб? А, може, народові СНД — цій ще одній «історичній спільності» — до чого нас нині так активно схиляють, підносячи це як «розумну альтернативу»? Але наскільки саме такий підхід політично обгрунтований і юридично грамотний? Чи не стане це основою глобальних протиріч, засобом шантажу і досить реального тиску? Що є саме в юридичному розумінні поняття «народ СНД»? Який узагалі юридичний зміст поняття народу без державності? Що є, приміром, народ НАТО? А народ ООН?

Нехай цьому не вчили в академіях Генерального штабу колишнього Союзу і ці питання генералітету СНД і в голову прийти не можуть. Але ж і ми, і наші політики особливо, передусім маємо ставити їх і відповідати на них недвозначно, щоб не прирікати свій народ на нові біди.

Далі. Чому ми обговорюємо проблеми Чорноморського флоту тільки з Росією, а не з усіма суб'єктами колишнього Союзу — країнами Прибалтики, Беларуссю і т. д.? Що, тільки Росія й Україна можуть розглядатися як його правонаступники? А чому країни Прибалтики в свою чергу мають вирішувати проблему статусу й майбуття збройних сил колишнього Союзу знову-таки тільки в переговорах з керівництвом Росії, а не з керівництвом усіх колишніх його суб'єктів, зокрема з керівництвом України? За інерцією або ж саме тому, що не наполягаємо на своїй обов'язковій участі в цьому процесі, дозволяємо тим самим Росії виступати в ролі колишнього союзного центру, самі, таким чином, граючи російську королеву? Але хіба збройні сили колишнього СРСР, що перебувають на території Прибалтики, вже присягнули російському Президентові? Чи ж мають для цього якісь законні підстави? І що, статус і майбутнє усіх збройних сил — і особового складу, і матеріальної частини — не зачіпають національних інтересів України?

Пересівши у крісло колишнього Президента СРСР, російський Президент усвідомив виключно фізичний, а зовсім не політичний зміст цієї акції? Але ж ми повинні це усвідомлювати не тільки самі, але й по-дружньому допомогти усвідомити цю реальність нинішнім російським політикам. І передусім своєю поведінкою, своєю ініціативною політикою, що грунтується на рівності у правонаступництві Союзу з усіма його колишніми суб'єктами без винятку? Нема тут спадкоємців ні першої, ні другої, ні останньої черги. Нема і спадкоємців, відлучених від спадкоємництва, якими й стали нині фактично всі країни колишнього Союзу, що не увійшли до СНД.

Видається, однак, що багато міждержавних протиріч можна успішно усунути, якщо поставити відносини України і Росії у ширший міжнародно-правовий контекст, ніж це дозволяють рамки двосторонніх відносин. Це не тільки полегшить розв'язання наших проблем, не тільки сприятиме більшій визначеності і стабільності відносин з іншими республіками, а й саму Росію енергійніше підштовхне до точнішого сприйняття і усвідомлення політичних реалій та історичних перспектив у геополітичному просторі колишнього СРСР. Політичний же рух, що відбувається нині в цьому напрямі в рамках СНД, є практично непродуктивним.

І справді. Вже перші тижні існування СНД наочно продемонстрували, що ця співдружність у принципі не може забезпечити досить широкого політичного процесу тому, що за її межами опинилася майже третина суб'єктів колишнього СРСР, і тому, що власний інтеграційний потенціал виявився досить низьким. Фактично утворення СНД реалізувало головне завдання — юридичне скасування СРСР. Для наступного об'єднуючого процесу співдружність виявилася непридатною, оскільки з самого початку не сталося власне цивілізованого розлучення. Суть СНД та її доля парадоксальні: для одних, зокрема для України, входження до співдружності є одним з кроків на шляху до цивілізованого розлучення, а для інших, і передусім для Росії — засобом це саме розлучення відвернути. Наполегливе прагнення російських політиків до об'єднання без попереднього відмежування, відверті зазіхання Росії на власну виняткову правонаступність Союзу й відповідні дії практично зводять нанівець навіть незначний інтеграційний потенціал СНД.

З усього цього випливає тільки одне: для ефективного перетворення геополітичного простору колишнього СРСР необхідні якісно інший, загальний для всіх його суб'єктів політичний процес і відповідні організаційні форми. Історичний аналог вже існує. Це хельсінкський процес і Нарада безпеки і співробітництва в Європі. Здається, настав політичний час для організації і проведення Наради з безпеки і співробітництва СРСР (к).

Трохи історії. Ще рік тому, у квітні, делегація України висунула й запропонувала для розгляду ідею проведення НБС СРСР (к) координаційній нараді Демократичного конгресу і Міжпарламентській конференції демократичних фракцій парламентів практично усіх колишніх республік Союзу. Сама ця ідея навіть фактом свого обговорення повністю дезавуювала підготовлені в основному делегацією Росії проекти підсумкових документів цих зустрічей. Вони, ці проекти, у кращому випадку допускали можливість декларативної федеративності, але ніяк не суверенність і незалежність суб'єктів колишнього Союзу. Багато в чому якраз завдяки зусиллям української делегації і за підтримки делегацій інших республік ідея проведення НБС СРСР (к) знайшла своє відображення в підсумковому документі. Щоправда, на жаль, це завдання не було визначено як головне, першочергове, а тільки як альтернативне, втім, цей документ, не кажучи вже про ідею НБС СРСР (к) не було реалізовано. Заради справедливості певну частку вини за це має взяти на себе регіональна організація Демократичного конгресу в Україні, делегацію якої на Міжпарламентській конференції більше цікавила ідея співдружності і власний проект нового Союзного договору.

Але політичні процеси, якими б суб'єктивними не були їх учасники, об'єктивно закономірні, а тенденції цих процесів не підкоряються бажанням політиків. Вже у вересні минулого року, після спроби путчу, коли склалася якісно нова політична реальність, про необхідність проведення НБС СРСР (к) вже заговорив міністр закордонних справ Російської Федерації А. Козирєв («Московские новости», № 39). Однак політики України та інших держав не звернули на це належної уваги і не розвинули цю пропозицію. У російських же коридорах влади ця ідея не одержала підтримки. Чому — зрозуміло. Надто вже вона однозначно ставить Росію в рівне становище з усіма іншими суб'єктами колишнього СРСР. І те, що дипломат сприймає як закономірність, є в принципі неприйнятним для імперського мислення і великодержавної розчуленості. Російська демократія закінчується, як виявилось, не на Хуторі-Михайлівському (як про це полюбляють потеревенити політичні сноби Росії), а якраз у той момент, коли самовизначення інших народів входить у суперечність з концепцією «великодержавності», тобто з ідеєю пролонгації чергового тисячолітнього рейху. Тож, думаю, доречно твердити: настав політичний час все-таки відновити авторство України на ідею проведення Наради з безпеки і співробітництва, щоб у новій політичній реальності започаткувати глобальне перетворення геополітичного простору колишнього Союзу на принципах рівності, незалежності і суверенітету, запропонувавши тим самим принципову альтернативу політичному процесові СНД. У такий спосіб нам би вдалося перехопити, нарешті, так необхідну політичну ініціативу, спрямувати загальний розвиток у цивілізоване русло.

Віталій КРЮКОВ,
старший науковий співробітник Інституту держави і права АН України, кандидат юридичних наук.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Президенту України КРАВЧУКУ Л. М., Голові ВР України ПЛЮЩУ І. С., Голові Кабінету міністрів України ФОКІНУ В. П., міністру оборони України МОРОЗОВУ К. П., міністру внутрішніх справ ВАСИЛИШИНУ А. В., голові комісії МАРТИРОСЯНУ В. О., депутату Верховної Ради ПРАВДЕНКУ С. М.

Звертаються до вас члени ради ветеранів Дніпропетровської громадської організації «Останній військовий призов», яка об'єднує колишніх воїнів 1927 року народження, бійців винищувальних батальйонів, груп мінерів призову 1944 року. Ми одні з тих, кого в 1988 році через 43 роки після закінчення Великої Вітчизняної війни позбавили права вважатися її учасниками.

Ми призвані до Радянської Армії восени 1944 року і службу в період війни несли в польових умовах при постійній бойовій готовності. Командування Радянської Армії гідно оцінило наш нелегкий ратний труд і Указом Президії Верховної Ради СРСР від 9 травня 1945 року нагородило нас медаллю «За перемогу над Німеччиною». На протязі 43 років нас ніхто і ніколи не відокремлював із основної маси учасників ВВВ і всім нам складали однакову шану в дні свят.

В 1978 році при введенні пільг для учасників ВВВ ми були позбавлені права називатися учасниками і стали «прирівняними», позбавившись пільг і права на перерахунок пенсій. Нам невідомо, які були підстави для прийняття такого акта проти нас, але ми твердо впевнені в тому, що це протизаконно. Більшість нас одержали урядові нагороди за участь у ВВВ і документи до них.

Виходить парадокс — ми маємо нагороди за участь у війні, в якій нібито й не брали участі.

До армії багато хто з нас після визволення з-під окупації був у складі винищувальних батальйонів місцевого значення, мінером, охороняв спокій та життя мирних жителів, часто ризикуючи власним життям. Військові шинелі ми одягли в 16—17 років у тяжкий для країни час (інакше навіщо було призивати нас, неповнолітніх) і відслужили найдовшу в історії країни «строкову» службу — по 6—8 років.

Через війну і тривалу військову службу ми залишилися напівграмотними і без спеціальності, що прирекло нас після демобілізації в 1951—1952 роках на тяжку фізичну працю, низьку зарплату, мізерну пенсію і відсутність будь-якого відшкодування з боку держави. І ось тепер, коли з нас вичавлено все, нас не тільки забули, а й навіть намагаються зовсім проігнорувати фактичну участь у боротьбі з ворогом, в якій минули наша неспокійна юність і молодість. Сьогодні ми живемо за межею бідності і потребуємо заслуженого соціального захисту.

Просимо вас і членів парламенту України поновити нас у правах учасників ВВВ.

За дорученням членів громадської організації «Останній військовий призов» Дніпропетровська й Дніпропетровської області (360 осіб).

Підписали:

Голова ради ветеранів ВОДОП'ЯНОВ І. Г.
Члени ради:
КОЗУБ В. М., ДРЕГВАЛЬ В. М., ГУД М. О., ПЕРЕПЕЛИЦЯ І. С. та інші.

«МИ ЗНАЄМО, ЧОГО ДОМАГАТИСЯ»

Аграрні діалоги

— Іване Олексійовичу, Селянська спілка України існує вже другий рік. Насамперед кілька слів про історію створення цієї громадської організації.

— Історія нашої спілки налічує поки що мало сторінок. У квітні 1990 року група вчених та практиків прийняла відозву, у якій говорилося, що соціального захисту селян у нас практично немає. Так 26 вересня 1990 року і була створена Селянська спілка України. У її складі на сьогодні — мільйон 600 членів, а осередки спілки є в 340 районах усіх областей України. Організація наша цілком самостійна і незалежна, керується виключно законами, які приймає Верховна Рада України. Незважаючи на те, подобається нам прийнятий закон, чи не подобається, але в нас він чинний.

Друге важливе положення — ми ніколи не були складовою частиною Селянської спілки колишнього Союзу, з самого початку задекларувавши, що будуватимемо свої відносини з Селянською спілкою СРСР на взаємовигідній, партнерській основі. Таке формулювання підходить і для фінської аграрної партії, і для шведів, і для будь-кого. Це теж важлива деталь, яку інколи тлумачать по-різному.

— Тож які завдання ви перед собою ставите, від кого захищатимете українське селянство?

— Ні від кого. Село у нас у дуже занедбаному стані. Все, що робилося до цього, його не врятувало, навіть навпаки... Наша організація підтримує всі форми власності, як і всі форми організації праці, без всякого тиску на будь-яку з них. Ми також категорично проти протиставлення різних форм власності, бо це відволікає селян від головної проблеми — недостатнього матеріально-технічного забезпечення села. З таким, яке ми маємо на сьогодні, загине і колгосп, і радгосп, і фермер.

— І який же реальний механізм впливу Селянської спілки України на соціальний розвиток українського села?

— Через прийняття законів Верховною Радою та постанов урядом України. Тобто всі закони по селу повинні проходити через Селянську спілку України. Ми вже добилися такого рішення від нашого уряду, і більшість постанов, що стосуються села, проходять через нас. Скажімо, торік вийшла постанова про те, щоб з колгоспів брати по 600 карбованців за кожного спеціаліста. Ми виступили проти цього, і постанову скасували. Так 240 мільйонів карбованців залишилося в касах колгоспів та радгоспів.

— Іване Олексійовичу, але ж чи не пов'язано це з вашим особистим авторитетом? Адже цілком можливо, що з кимось іншим на вашому місці ніхто просто не рахувався б.

— Я так не думаю, бо особистий авторитет, якщо він не підтримується низами, довго жити не буде. Тим більше, що над цими питаннями я ніколи не працював один. Ми постійно співпрацюємо з обома аграрними комісіями Верховної Ради України, з іншими групами депутатів, намагаємося співробітничати як з Радою колгоспів, так і з Асоціацією фермерів України...

Селянська спілка, наприклад, брала активну участь у розробці Закону про селянське (фермерське) господарство. Разом з Радою колгоспів України ми розробили Закон про колгоспи. Отже, наша спілка не є чимось відокремленим, організацією, яка невідомо чого домагається.

— Та ринок нині диктує свої умови, і конкретна допомога в наш час — це перш за все гроші. А більшість таких громадських організацій їх не має...

— По-перше, з 12 тисяч господарств України сім тисяч є колективними членами нашої спілки. Членські внески в нас, правда, невеликі, але собі ми забираємо тільки 10 відсотків, решта залишається на місцях.

Для того щоб якось вирішувати практичні питання, створюємо при спілці різні, поки що невеликі, підприємства (кооперативи) по виготовленню труб, облицювальної плитки... Нещодавно створили організацію, яка буде виконувати замовлення господарств на різноманітну техніку як закордонних підприємств, так і колишнього Союзу. Вже сьогодні «посипались» сотні замовлень зі всієї України. Селянська спілка стала також одним із співзасновників Української агропромислової біржі. Ми маємо там своїх представників і якоюсь мірою диктуємо свою політику. Так що ринок не застав нас зненацька, навпаки, ми збираємося диктувати йому свої умови.

Розмову вів **Юрій НЕСТЕРЯК**, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Із досьє «Голосу України»

Іван Олексійович МОЗГОВИЙ народився і виріс у селянській родині. Працював на різних партійних посадах, секретарем ЦК КПУ по селу. Один з авторів Продовольчої програми. У вересні 1990 року обраний головою Селянської спілки України.

26 вересня 1990 року була створена Селянська спілка України. У її складі на сьогодні — мільйон 600 членів, а осередки спілки є в 340 районах усіх областей України.

ОВЕЧА ВОВНА БЮДЖЕТУ

Наш прогноз

Нарешті («Голос України» за 23 січня 1992 року), Закони України «Про податок на добавлену вартість» а «Про акцизний збір» дійшли до платників. А бюджет України, здається, мав би дихнути вільніше, проте, поки що цього не спостерігається. Чому так сталося!

ЗВЕРНІМОСЯ до недалекої історії. Під час обговорення Верховною Радою прогнозу бюджету на перший квартал 1992 року міністр фінансів України Г. П'ятаченко заявив, що український бюджет має всі шанси, щоб стати бездефіцитним. А кошти для цього, наголосив він, знайдуться, якщо буде прийнято відповідний пакет законів про оподаткування. І в першу чергу Закон «Про податок на добавлену вартість».

Тут варто сказати, що перед тим, як на обговорення було винесено прогноз бюджету, депутати розглядали саме законодавство про податки. І їм вдалося прийняти лише Закон «Про акцизний збір» та з великими натяжками у першому читанні законопроект про оподаткування доходів підприємств та організацій. А проект Закону про податок на добавлену вартість, за рахунок якого планувалося отримати 115 мільярдів карбованців, які вже були закладені у прогноз бюджету — відхилений. Однак цей факт не завадив міністру фінансів враховувати означену суму у своїх прогнозах.

Під час бурхливого обговорення, коли прогноз бюджету порівняли із прогнозом погоди, а Кабінет міністрів — із метеослужбою, стало зрозуміло, що представлений документ також нікуди не годиться. Та міністр знову звернувся до депутатів з проханням затвердити прогноз хоча б на перший квартал, мотивуючи це тим, що просто необхідно відкрити фінансування підприємств та організацій. І парламент зглянувся. Зі скрипом, але вдалося набрати потрібну кількість голосів під законопроектом.

На цьому поки що усе мало закінчитися, однак міністр фінансів знову попросив слова і запропонував депутатам повернутися до щойно відхиленого Закону про податок на добавлену вартість. І головним аргументом був тільки що, на його ж велике прохання, прийнятий бюджетний прогноз. Бо й справді, звідки братимуться кошти на його виконання, як не за рахунок податків?

Припертий до стіни своїм же рішенням, парламент проковтнув чергову пілюлю і знову натис кнопку «за». Так було прийнято два законопроекти, з якими не погоджувалась переважна більшість депутатів під час обговорення. Причому ця незгода базувалася не на якихось дрібницях, а була концептуальною.

Отже, доводиться констатувати, що наша держава почала рух до ринку із нарощування м'язів фіскальної системи. Чи приведе цей крок до стабілізації державного бюджету? Як свідчить практика оподаткування, за високих ставок податку державний бюджет отримує менш як третину потенційно можливих платежів. Це пояснюється тим, що переступається та межа, до якої вигідніше платити помірний податок, ніж вишукувати якісь лазівки, щоб обійти податкову інспекцію. Сумарним же результатом застосування акцизного збору, податку на добавлену вартість, податків з підприємств та інших буде те, що підприємства не зможуть не те що розвивати свої потужності, а й взагалі існувати.

Це дозволяє зробити висновок, що Міністерство фінансів намагатиметься в дуже короткий строк вилучити значні кошти, які необхідні для підтримки прогнозу бюджету і через два-три місяці змушене буде зменшити ставки оподаткування. Насамперед, це має статися тому, що проти такої системи оподаткування активно виступають підприємницькі кола України, бо по їхніх інтересах, особливо у тому пункті, що передбачає оподаткування прибутку від посередницької і торгової діяльності, в розмірі 65 відсотків, ця податкова конструкція вдарить найболючіше. Можна навіть очікувати, що підприємці перенесуть свої штаб-квартири у регіони із лояльнішою системою оподаткування чи, ще гірше, торгова і посередницька діяльність переллється у сферу тіньової економіки. А це, в свою чергу, не збільшить, як того бажають фінансисти, а різко скоротить надходження до бюджету, в тому числі і валютні.

Крім того, новітня фіскальна система породить криміногенну обстановку в економіці. А це підкупи податкових інспекцій, фальшування податкової звітності, розширення практики доплати готівкою за укладання угод.

Що стосується державних підприємств, то цілком можливо, що вони добросовісно сплачуватимуть податки протягом першого кварталу 1992 року і хоч якось забезпечуватимуть бюджетні видатки. Та після кількох місяців виплати непомірних податків більшість із них має всі шанси стати банкрутами.

Тому можливі два варіанти: або ставки оподаткування буде найближчим часом знижено, або це призведе до катастрофічного зменшення бюджетних надходжень. Бо тут починає діяти закон про овечку, яку потрібно лише стригти, а не здирати з неї вовну зі шкурою.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Бізнес

Підприємці і чиновники радяться

На сьогодні в Україні зареєстровано майже 35 тисяч малих підприємств. З них понад 40 відсотків не працюють. Тому вперше на семінар-нараду до Києва з'їхалися представники органів державної влади, які покликані піклуватися про малий бізнес, і підприємці, які саме рухають малий бізнес. Їх скликав Державний комітет України із сприяння малим підприємствам і підприємництву.

Учасники наради були одностайні: треба якнайшвидше усунути всі законодавчі і фінансові перешкоди на шляху приватного бізнесу. Тобто вкрай необхідно зрівняти всі форми власності, узаконити на конституційному рівні статус приватної власності, створити єдине фінансове та правове середовище.

Що стосується наукового забезпечення підприємництва, то академік Академії наук України Юрій Пахомов повідомив про створення Українського центру підготовки менеджерів, який стане найвищою школою галузі. Висококваліфіковані викладачі залучатимуться до роботи в ньому на засадах контракту, а держава подбає про відповідне заохочення кращих студентів.

Валерій ЯСИНОВСЬКИЙ.

НОВІ КАДРИ НІЧИМ НЕ ЗАПЛЯМОВАНІ

Національна безпека

А що сьогодні чути про колишній український КДБ? За винятком відомих рішень Верховної Ради про створення замість нього Служби національної безпеки України і деяких перипетій навколо обрання голови нової служби? Власне, сказати, що нічого не чути, було б несправедливо. Ми були свідками розробки Закону про СНБУ, а днями і його гарячого обговорення на сесії Верховної Ради. Але все це, можна сказати, більше з теорії. А що ж на практиці?

У січні вийшов Указ Президента України про призначення перших керівників підрозділів центрального апарату СНБУ та обласних управлінь. Призначення відбулися. Отже, є підстави вести мову про перші практичні кроки у створенні нової спецслужби України, а також і про її майбутнє. Бо ж, перефразовуючи відоме прислів'я, можна запитати: «Скажи, хто твій начальник, і я скажу, хто ти».

Поділитися інформацією з цього приводу я попросив щойно призначеного начальника Управління по роботі з особовим складом СНБУ полковника **Миколу ДЕМИДЕНКА.**

— Як відомо, ці призначення відбувалися з подання голови СНБУ Євгена Марчука і за згодою голів обласних Рад народних депутатів. Усі кандидатури «проходили» через Комісію Верховної Ради і комісію по створенню СНБУ.

На сьогодні є 38 перших керівників служб апарату СНБУ та обласних управлінь. Поки що не призначено начальника Чернігівського управління та республіканського управління по захисту національної державності і боротьбі з тероризмом. Кандидатури на ці посади вивчаються. З призначених керівників 25 ніколи таких постів не займали, тобто люди нові.

— За якими ж основними критеріями добиралися кадри?

— Найперша умова — визнання державності України і готовність працювати в ім'я її народу. Недаремно ж 77 відсотків призначених керівників — українці за національністю.

— У термін «готовність працювати» ви, певен, насамперед вкладаєте професіоналізм цих людей. Хотілося б почути про нього детальніше.

— На місце колишніх кадрів прийшли молоді, з нестандартним мисленням працівники. Ми порушили багаторічну традицію, за якою кожний кандидат у начальники управління проходив певну кількість щаблів ієрархічної драбини. Деяких офіцерів призначено начальниками управлінь одразу з посад начальників відділів. Так, очолили колективи СНБУ полковники Микола Кушнір у Чернівцях, Борис Січконо в Полтаві, Іван Український в Рівному та інші.

Ми сподіваємося на професіоналізм цих людей. Переважна більшість з них починала кар'єру оперуповноваженими, є спеціалістами розвідки і контррозвідки.

— Дуже добре, Миколо Петровичу, що ви зачепили питання спеціалізації нових керівників управлінь. Не секрет, що свідома частина нашого народу має свої погляди на спеців колишнього КДБ, які одержували звання й посади за «героїзм» на фронті боротьби з інакомислячими... Обпікшись на молоці, вона, як кажуть, дмухає і на воду. Ось коли стало відомо, що у Вінниці СНБУ очолить Василь Калюжний, деякі тамтешні мої знайомі вдалися до здогадок: чи це не той, хто проявив себе на сторожі «ідеологічних завоювань».

— Серед начальників управлінь спеціалістів, які професійно виросли у так званому ідеологічному відділі, немає. Ми ретельно вивчали ці кандидатури, і можу запевнити, що нові керівники нічим себе не заплямували.

Що ж стосується конкретно Василя Степановича, то запевняю вас: він ніколи не боровся з дисидентами, тому що є спеціалістом контррозвідки, боровся з економічним шпигунством.

— Що ж, нехай дарує Василь Степанович, що для прикладу назвали саме його ім'я. Даруйте і ви, Миколо Петровичу, за ще одне «незручне» запитання. Скажіть, чи не сталося так, що в стилі старих добрих часів і особовий склад управлінь, і керівники Радянської влади на місцях, і, врешті, населення регіону, одержали керівника, якого, м'яко кажучи, бачать вперше?

— Питання про вибори керівника особовим складом не ставилося, і це зрозуміло, чому.

У цілому ж ми в міру своїх сил намагалися призначати керівниками обласних управлінь людей, які знають той регіон. Виходячи з цього, наприклад, змушені були направити з наукової роботи заступника начальника нашого відомчого інституту полковника Арсена Ухаля на посаду начальника Закарпатської СНБУ. Він добре знає проблеми краю, володіє угорською, чеською мовами.

Я вже казав, що призначення керівників обласних управлінь відбувалося за згодою голів обласних Рад. Не завжди це було легко. Скажімо, голова СНБУ запропонував на посаду керівника львівської спецслужби заступника начальника управління колишнього КДБ цієї області Валерія Пшеничного — чистого, так би мовити, контррозвідника, досвідченого спеціаліста. Місцева влада мала свою кандидатуру. Євгену Кириловичу довелося виїздити до Львова і доводити необхідність призначення саме Валерія Йосиповича.

— Якщо в сімнадцяти областях призначено нових керівників управлінь, то це, напевне, означає, що сімнадцять генералів і полковників КДБ пішли на пенсію? Якщо це так, то, погодьтеся, для нас з вами за сьогоднішньої ситуації немаловажно, з яким настроєм вони це зробили...

— Немає сумнівів, що для кожного з нас такий момент у житті був би непростим. Тим паче, що серед генералів були такі, хто пропрацював на високих постах в органах чимало років. Але, запевняю вас, переважна більшість зрозуміла ситуацію — часи не ті, вимоги інші — і пішли спокійно.

Вів розмову **Анатолій БЕНЬ.**

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури

Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі

Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Спорт

СВІТЛО В КІНЦІ ТУНЕЛЮ

Позивні футбольної весни

— Не пам'ятаю, щоб уже на початку січня був у бойовій формі — жодного кілограма зайвої ваги, — після цього монологу ветеран луцької «Волині» півзахисник Федецький задоволено всміхнувся.

Так, як ніколи рано, в середині грудня, футболісти «Волині» розпочали підготовку до сезону. Лібералізація цін, звичайно, істотно скоригувала плани команди. Щоб хоч якось заощадити кошти, довелося відмовитися від тренувальних зборів на Закарпатті, на півдні України і зосередитися на заняттях вдома.

— Не можу нарікати на умови для підготовки, — бере слово головний тренер «Волині» Мирон Маркевич, — маємо можливість поєднувати заняття в просторих залах з двосторонніми іграми просто неба. Як порівняти з минулим сезоном, «Волинь» не залишив жоден футболіст. Новачків лише двоє — захисник Топчієв і нападаючий Плотко (обидва — з нікопольського «Колоса»). З їхнім приходом помітно зросла конкуренція за місце в основному складі. Тому й готуються з таким натхненням.

Поки що провели лише одну контрольну поїздку. У Стрию зустрілися із місцевою «Скалою», яка тепер представлятиме Львівщину в першій лізі чемпіонату України замість кам'янко-бузьких «Карпат». Розійшлися мирно — 2:2. Хоча в нас через мікротравми не виступало кілька ключових гравців. Зіграємо ще й з дрогобицькою «Галичиною», збираємося провести кілька матчів у Польщі.

Відзначу, що проведення першого національного чемпіонату України — це велика радість для нас. Після участі в нікому не потрібній буферній зоні чемпіонату колишнього Союзу нарешті, образно кажучи, побачили світло в кінці тунелю. Тепер є чіткі перспективи. Що непокоїть? Так, це, звичайно, фінансові проблеми.

Василь МИХАЙЛОВ.

«СВАТАННЯ» ДО ЛОБАНОВСЬКОГО

Ви, мабуть, уже пізнали цього солідного чоловіка. Так, це видатний український футбольний тренер Валерій Лобановський. Як відомо, він тепер працює в Об'єднаних Арабських Eміратах. Строк його контракту з тамтешньою федерацією вичерпується восени. І от надійшло повідомлення про те, що Федерація футболу Ізраїлю пропонує Лобановському очолити, коли стане вільним, збірну цієї країни. Втім, самому фахівцеві вирішувати власну долю. А може, він зголоситься, у разі потреби, стати біля керма національної збірної рідної держави — України?..

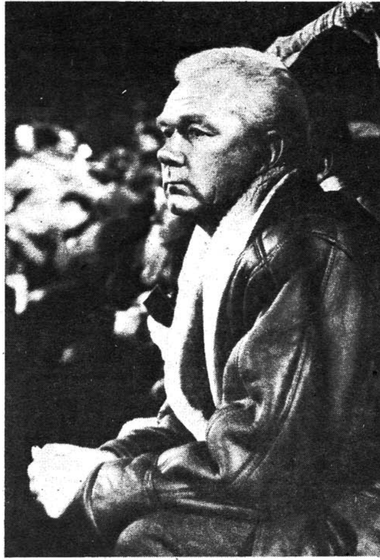

Фото Миколи БОЧКА.

ЖІНКАМ — КВІТИ, ДІТЯМ — МОРОЗИВО...

Баскетбол

Безперечно, однією з найяскравіших подій у спортивному житті нашої країни став перший комерційний баскетбольний турнір за участю чотирьох клубів: «Будівельник» і СКА (обидва — Київ), МКІ (Миколаїв) та «Спартак» (Луганськ).

Позаду два етапи змагань, які проходили в Луганську та Миколаєві. Визначено пари, які за системою плей-офф побоРються за призи. За головний — 150 тисяч карбованців (переможцю — 100, переможеному — 50) — сперечатимуться «Будівельник» та МКІ. СКА і «Спартак» розіграють 50 тисяч (відповідно — 40 і 10). Турнір пройде з 6-го по 9-те березня в Київському палаці спорту.

Усі ці гроші виділила молода київська фірма «Маріам», у якій працює багато прихильників баскетболу. Мета турніру — викликати найбільший інтерес у глядачів. Тому застосовується багато елементів, які притаманні організації спортивно-видовищних заходів у провідних країнах світу. Іншими словами, це — шоу. Тут і різноманітні конкурси. Причому переможці свою тисячу карбованців отримують тут же. До речі, учасники всіх цих подій — і глядачі і журналісти — теж мають шанс виграти грошову премію.

Найкращі гравці отримують різні призи: грошові, канадські спортивні сумки, японські телефонні апарати.

У Києві має бути все яскраво і святково. Організатори сплатили 200 тисяч карбованців оренди палацової. Вони мріють, що на ці ігри болільники прийдуть родинами. Вони зможуть відвідати буфети з хорошим асортиментом, кіоски з промисловими товарами. Буде багато квітів. А дітям роздаватиметься безкоштовно морозиво.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок — 441-89-61

телефакс — 224-72-54

Відділ реклами — 441-89-44

Бухгалтерія — 441-84-00

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Тираж 328605.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311020.

1 2 3 4 5 6 7 8 9